

a-i sublinia fondul esoteric. Lucrarea se cantă fără întrerupere între părți (secvențe) în afara unor pauze rezultate din desfășurarea scenică a spectacolului. Detalii suplimentare privind sursele muzicale și extramuzicale ale acestei lucrări se pot obține din comentariile atașate lucrării originale interpretate de ansamblul Profil care include și o participare vocală cu textul unei rugăciuni a Sfântului Francisc care încheie muzica subliniind sensul transcendent al întregului ritual. Apar aluzii cultural-muzicale din literatura tradițională (jocuri de apă, pășări, dansuri ale focului, vrăjitorii din folclorul ancestral, zgomote telurice etc) care pun în acțiune elemente cosmice fundamentale ale Universului în mișcare conform datelor furnizate de mistica Orientului îndepărtat. O metaforă urmând a se confirma prin prestația unor interpreți excepționali ca Diana Moș și Mihai Ungureanu cărora le este destinată creația efectivă a Glosei.” - sunt detaliile pe care ni le-a oferit compozitorul însuși, care, după premieră, ne-a mărturisit că a fost impresionat de interpretarea realizată de cei doi muzicieni ce au reușit să releve fiecare detaliu din complexitatea partiturii.

Nu trebuie să uităm faptul că Nicolae Brânduș este unul dintre renumiții avant-gardiști ai anilor ‘60-’70 pentru care sunetul, cuvântul și mișcarea devin importante coordonate ale structurării unui demers muzical.

GLOSA de Nicolae Brânduș în versiunea artistică deosebită a violonistei Diana Moș și a pianistului Mihai Ungureanu a reprezentat un important eveniment al Festivalului Meridian.

Irina HASNAȘ

Recital Ana Gaceva

Sâmbătă 19 noiembrie în Aula Palatului Cantacuzino pianista macedoniană Ana Gaceva a prezentat în cadrul Festivalului internațional “Meridian” un program alcătuit din cinci piese de compozitori contemporani macedonieni, alături de două piese românești și una britanică. Am ascultat un recital bine pus la punct al unei pianiste serioase și studioase, în care corectitudinea, conștiința de sine și consecvența au părut mai importante decât dialogul silențios dintre interpret și autor. Bineînțeles, respectul față de partitură a ghidat întregul demers al pianistei: textul părea să fie redat cu cea mai mare precizie, dar emoția, misterul, curiozitatea și incertitudinea ca atitudini în fața alterității nu s-au transmis suficient, chiar atunci când muzica le-a cerut cu insistență.

În ceea ce se percepea ca un discurs inteligent, apodictic, piesele compozitorilor macedonieni, ca și piesa englezului Harrison Birtwistle au avut o asemenea unitate stilistică, încât au părut a fi muzica aceluiași compozitor (excepție făcând ultimele piese din recital, *New York Evening Piano* și *Umbrella Windman* ale lui Kokan Dimusevski – compozitor născut în 1958, preocupat îndeosebi de rock și jazz). Nu se pot însă trece cu vederea calitățile Anei Gaceva: o abordare intelectuală a textului, acuratețea interpretării,

pianistica bine pusă la punct, precizia atacului, viteza, cultura sunetului, pianissimo-urile fine, vocile timbrate în acorduri și clustere, căutarea culorilor.

Piesa lui Sorin Lerescu, *Piano Canto op. 14*, cantabilă, elegiacă, a sunat romantic, amintind prin atmosfera sobră și prin factura pianistică *Preludiul nr 4 op. 28 în mi minor* al lui Chopin. O piesă frumoasă, sugestivă, care merită să intre în repertoriul oricărui pianist. Lucrarea Irinei Hasnaș, *Melisme* - în care dialogul melopeelor doinite a alternat cu zone de acorduri la ambele mâini amintind de atmosfera fantomatică din *Le gilet de Ravel* și cu un moment de *carillons* spre sfârșitul piesei - a oferit provocări pianistice la care Gaceva a răspuns eficient și elegant.

Ripple Effect 3 a lui Mihailo Trandafilovski își susține quasi-vizual titlul, clusterele din registrul mediu sugerând “pietre aruncate” - impact urmat de propagarea undelor în cercuri concentrice - note repetate depărtându-se progresiv de mijlocul claviaturii, ajungând până la extreme. Efectele de pedala, acordurile de nonă, consonante în comparație cu jocul clusterelor, tremolo-urile au creat o atmosferă agreabilă cu conotații minimaliste.

Evening Bell Prelude, scris în 1992 de Goce Kolarovski (n. în 1959 la Skopje), lent, în acorduri, a amintit de *Carillon nocturne* de Enescu. Tot cu un efect de clopote a început și s-a încheiat și *Le jeune Olivier descendant la rue du FYROM* a lui Aleksandar Pejovski (născut în 1979), o partitură complexă și dificilă pianistic, ca și *Harrison’s Clock n.4* a lui Harrison Birtwistle; cele două piese se aseamănă stilistic, umbra lui Messiaen plutind peste amândouă. În ambele alternează pasaje rapide cu acorduri disonante; pauze elocvente dintre zonele de factură diferită separă «relieful» accidentat, agitația alternează cu apatia, informația e abundentă. Înlănțuirea celor două piese a avut un efect oarecum redundant dar coerent cu gruparea lucrărilor pe criterii stilistice.

Efectul sunetelor simultane în registre extreme la Birtwistle a amintit de *Ripple Effect 3* a lui Trandafilovski, pe când motivul abrupt în note repetate la Pejovski a fost un element inedit.

Începutul piesei *New York Evening Piano* a lui Kokan Dimusevski duce și el cu gândul la Chopin, factura mâinii stângi amintind de *Preludiul nr.13 op.28 în fa diez major*. Clopote s-au auzit și în această piesă, ca și armonii jazzy. *Umbrella Windman* de același compozitor, cu discurs capricios, clustere și o toccata

în registrul grav a avut un sfârșit frumos, poetic. Ceea ce am perceput ca un citat dintr-un citat - (am auzit *La Marseillaise* în registrul acut, ca la Debussy în *Feux d’artifice*), a fost de fapt o mică improvizație a pianistei pe ultimele clustere pe motivul cântecului național *Ah, bre Makedonce*.

Programul a fost frumos alcătuit, începutul și sfârșitul romantice, cu trimiterile postmoderne la Chopin și Debussy înrămând o zonă tributară lui Messiaen.

Melisme Irinei Hasnaș au sunat aparte, în tradiție românească. Motivul clopotelor a străbătut întreaga seară și a contribuit la solemnitatea care a caracterizat recitalul Anei Gaceva.

Lena VIERU CONTA

